

... “Δεν μπορούμε να εξουδετερώσουμε τον αφηνιασμένο φασίστα, αν από πολιτική καιροσκοπία ψάχνουμε να τον βρούμε μέσα στο Γερμανό ή τον Ιταλό μόνο, κι όχι επίσης μέσα στον Αμερικανό και τον Κινέζο, αν δεν τον ανιχνεύσουμε *καί μέσα στον ίδιο τον εαυτό μας*, αν δεν γνωρίζουμε τους κοινωνικούς θεσμούς που τον εκκολάπτουν καθημερινά.

Μπορούμε να χτυπήσουμε αποτελεσματικά το φασισμό, μονάχα, όταν τον αντιμετωπίζουμε εμπράγματα και πρακτικά με καλο-θεμελιωμένη γνώση της ζωής και της κίνησής της. Κανείς δεν μπορεί να τον φτάσει στην πολιτολογία, στους διπλωματικούς ελιγμούς και τις παρελάσεις. Όμως για τα πρακτικά προβλήματα της ζωής δεν έχει να δώσει απάντηση καμιά, επειδή τα βλέπει όλα μέσα στον καθρέφτη της ιδεολογίας ή με το σχήμα της κρατικής στολής.

Όταν ακούμε κάποιον φασίστα, οποιασδήποτε απόχρωσης, να βγάζει κήρυγμα για την «τιμή του έθνους» (αντί για την τιμή του ανθρώπου), για τη «σωτηρία της αγίας οικογένειας και της φυλής» (αντί της κοινωνίας και της εργαζόμενης ανθρωπότητας), όταν φουσκώνει και κορδώνεται κι έχει το ρύγχος του γεμάτο συνθήματα, τότε ας τον ρωτήσουμε δημόσια ήρεμα και απλά:

«Τί κάνεις στην πράξη για να ταΐσεις το έθνος, χωρίς να δολοφονήσεις άλλα έθνη; Τί κάνεις ως γιατρός για να καταπολεμήσεις τις χρόνιες αρρώστιες, τί ως παιδαγωγός για να απεργαστείς την ευτυχία του παιδιού, τί ως οικονομολόγος για να εξουδετερώσεις τη φτώχεια, τί ως κοινωνικός λειτουργός για ν' αποσοβήσεις τη συντριβή πολύτεκνων μητέρων, τί ως αρχιτέκτονας για να βελτιώσεις την υγιεινή της κατοικίας. Και μή φλυαρείς τώρα, αλλά δώσε μας μια συγκεκριμένη απάντηση, ειδάλλως κλείσε το στόμα σου!»

Συμπέρασμα: ο διεθνικός φασισμός δέ θα ηττηθεί ποτέ με πολιτικούς ελιγμούς. Θα υποκύψει μόνο στην παγκόσμια φυσική οργάνωση της εργασίας, της αγάπης και της γνώσης.”... (πρόλογος του βιβλίου, 1942)

Απόσπασμα (1) από "Άκου ανθρωπάκο" (εκδ.Ιάμβλιχος 1999)

«Θα σου πω γιατί γελούν μαζί σου, ανθρωπάκο: επειδή σε παίρνω στα σοβαρά, πολύ στα σοβαρά. Το σκεπτικό σου πάντα χάνει την ουσία. Μου θυμίζεις δεινό σκοπευτή που σκόπιμα χάνει το κέντρο του στόχου, από καπρίτσιο. Διαφωνείς; Θα σου το αποδείξω. Αν η σκέψη σου επικεντρωνόταν στην ουσία, θα 'χες γίνει κύριος της ζωής σου από καιρό. Θα σου δώσω ένα παράδειγμα της σκέψης σου: «Για όλα φταίνε οι Εβραίοι», λες. «Τι είναι ο Εβραίος;» σε ρωτώ. «Κάποιος που στις φλέβες του κυλάει εβραϊκό αίμα», απαντάς. «Και πώς ξεχωρίζεις το εβραϊκό αίμα από το αίμα των άλλων;» Η ερώτηση σου προκαλεί σύγχυση. Μπερδεύεσαι, κομπιάζεις. Ύστερα λες, «Εννοούσα ότι ανήκει στην εβραϊκή φυλή». «Τι είναι η φυλή;» σε ρωτώ. «Η φυλή; Αυτό είναι προφανές. Όπως υπάρχει γερμανική φυλή, έτσι υπάρχει κι εβραϊκή». «Και ποια είναι τα χαρακτηριστικά της εβραϊκής φυλής;» «Ο Εβραίος έχει μαύρα μαλλιά, μακριά, γαμπή μύτη και δια-περαστικό βλέμμα. Οι Εβραίοι είναι άπληστοι και κεφαλαιοκράτες». «Αν δεις ένα Γάλλο της Μεσογείου ή έναν Ιταλό δίπλα σ' έναν Εβραίο, θα τον ξεχωρίσεις;» «Ε, όχι, για να είμαι ειλικρινής...» «Τότε, λοιπόν, τι είναι ο Εβραίος; Το αίμα του δε διαφέρει από το αίμα των άλλων. Η εμφάνισή του δε διαφέρει από εκείνη ενός Γάλλου ή ενός Ιταλού. Και μια και το 'φερε η συζήτηση, έχεις δει Γερμανοεβραίους;» «Μοιάζουν με τους Γερμανούς». «Τι είναι ο Γερμανός;» «Ο Γερμανός ανήκει στη βόρεια φυλή των Αρίων». «Οι Ινδοί είναι Άριοι;» «Ναι». «Είναι βόρειοι;» «Όχι». «Είναι ξανθοί;» «Όχι». «Βλέπεις; Δεν ξέρεις καν ποιος είναι ο Εβραίος και τι ο Γερμανός». «Μα, υπάρχουν Εβραίοι!» «Ασφαλώς και υπάρχουν. Όπως υπάρχουν Χριστιανοί και Μωαμεθανοί». «Σωστά! Να, αυτό εννοούσα, την εβραϊκή θρησκεία». «Ήταν Ολλανδός ο Ρούσβελτ;» «Όχι». «Και γιατί ονομάζεις τον Εβραίο απόγονο του Δαβίδ κι όχι τον Ρούσβελτ Ολλανδός;» «Με τον Εβραίο είναι διαφορετικό». «Σε τι διαφέρει;» «Δεν ξέρω». Τέτοιες κουταμάρες λες, ανθρωπάκο. Και με τέτοιες κουταμάρες, συγκροτείς ένοπλες συμμορίες που σκοτώνουν δέκα εκατομμύρια ανθρώπους επειδή είναι Εβραίοι κι ας μην ξέρεις να μου πεις τι είναι ο Εβραίος. Να γιατί γελάνε μαζί σου. Να γιατί όποιος θέλει να κάνει κάτι σοβαρό σε αποφεύγει. Να γιατί είσαι χωμένος στο βούρκο μέχρι το λαιμό. Όταν αποκαλείς κάποιον «Εβραίο», αισθάνεσαι ανώτερος. Αισθάνεσαι ανώτερος, επειδή νιώθεις κατώτερος. Νιώθεις κατώτερος, επειδή εκείνο που θέλεις να εξοντώσεις στους ανθρώπους που αποκαλείς Εβραίους, είναι ο ίδιος σου ο εαυτός. Και τούτο είναι απλά ένα δείγμα του τι είσαι σ' αλήθεια, ανθρωπάκο. Όταν αποκαλείς κάποιον περιφρονητικά «Εβραίο», η αίσθηση της μηδαμινότητάς σου ξαλαφρώνει. Αυτό το ανακάλυψα μόλις πρόσφατα. Αποκαλείς Εβραίο όποιον σου εμπνέει είτε υπερβολικό, είτε ελάχιστο σεβασμό. Σαν να 'σαι αντιπρόσωπος κάποιας ανώτερης δύναμης επί της γης, ανέλαβες να αποφασίζεις ποιος είναι και ποιος δεν είναι Εβραίος. Αμφισβητώ το δικαίωμά σου να το

κρίνεις αυτό, είτε είσαι τιποτένιος Άριος, είτε τιποτένιος Εβραίος. Μόνο εγώ έχω το δικαίωμα να πω τι είμαι. Είμαι βιολογικός και πολιτισμικός μιγάς κι είμαι περήφανος γι' αυτό. ούτε σωβινιστής όπως εσύ, ασήμαντε φασίστα, όποια κι αν είναι η εθνικότητά σου, η φυλή και η τάξη σου. [...]

Απόσπασμα (2) από "Άκου ανθρωπάκο"

«Στο είπαν ωμά και ειλικρινά : Είσαι κατώτερο και ανεύθυνο, και το ίδιο θα είσαι πάντα. Και εσύ τους αποκαλείς «σωτήρες» και τους ζητωκραυγάζεις ! Για το λόγο αυτό σε φοβάμαι, ανθρωπάκο, σε φοβάμαι μέχρι θανάτου. Γιατί η μοίρα της ανθρωπότητας εξαρτάται από σένα. **Σε φοβάμαι γιατί τίποτα δεν προσπαθείς να αποφύγεις περισσότερο από τον εαυτό σου.** Είσαι άρρωστος, πολύ άρρωστος ανθρωπάκο. Δεν φταις εσύ για αυτό, αλλά την ευθύνη της απαλλαγής απ' αυτήν την αρρώστια την φέρεις εσύ. Θα είχες από καιρό πετάξει από πάνω σου τους πραγματικούς καταπιεστές, αν δεν είχες δείξει ανεκτικότητα στην καταπίεση και αν, συχνά, δεν την είχες υποστηρίξει.

Άρχισα να καταλαβαίνω ότι αυτό που συνεχώς σε καταπιέζει είναι η δική σου βαριά ψυχική αρρώστια, και **όχι κάποια έξωθεν ομή βία**, ακόμα και όταν λείπει ο οποιοσδήποτε εξωτερικός καταναγκασμός. Θα είχες από καιρό αποτινάξει τους τυρράνους, αν ήσουνα ψυχικά ζωντανός κι ο νους σου ήταν υγιής. Κανένα αισθητήριο όργανο δεν σε βοηθάει να διακρίνεις τον **πραγματικά σπουδαίο** άνθρωπο. Ο τρόπος ζωής του, ο πόνος του, οι επιθυμίες του, ο θυμός του, ο αγώνας του για σένα, σου είναι άγνωστα και μακρινά πράγματα. Δεν μπορείς να καταλάβεις ότι υπάρχουν άντρες και γυναίκες που δεν μπορούν να σε καταπιέσουν και να σε εκμεταλλευτούν και που θέλουν να είσαι ελεύθερος, ειλικρινής και τίμιος. Δεν αγαπάς αυτούς τους άντρες και αυτές τις γυναίκες γιατί δεν είναι συμβατοί με την ύπαρξή σου. Είναι απλοί και ειλικρινείς. Γι' αυτούς η αλήθεια είναι ό,τι είναι για σένα η πονηριά. Τους αποδέχεσαι, ανθρωπάκο, μόνο όταν τα άλλα ανθρωπάκια σου πουν ότι οι άνθρωποι αυτοί είναι σπουδαίοι. **Γιατί είσαι ο «λαός», η «κοινή γνώμη», η «κοινωνική συνείδηση».** Αυτό είσαι ανθρωπάκο.

Ποτέ δεν αναρωτήθηκες αν σκέφτεσαι σωστά. Το μόνο που σε νοιάζει είναι το τι θα πει ο γείτονάς σου ή πόσο θα σου κοστίζει η τιμιότητά σου. Για να κερδίσει την εύνοιά σου, ανθρωπάκο, για να κερδίσει την άχρηστη φιλία σου, ο σπουδαίος άνθρωπος, θα έπρεπε να φέρει τον εαυτό του **στα μέτρα σου**, θα έπρεπε να μιλά με τον τρόπο που μιλάς, θα έπρεπε να στολιστεί με τις αρετές σου. Αλλά αν είχε τις αρετές σου, την γλώσσα σου και την φιλία σου δεν θα ήταν πια σπουδαίος, αληθινός και απλός. Θα σου πω κάτι ανθρωπάκο. Έχασες την αίσθηση για ότι ανώτερο υπάρχει μέσα σου. Το έπνιξες μέσα σου και το δολοφονείς κάθε φορά που το συναντάς στους άλλους, στα παιδιά σου, στη γυναίκα σου, στον άντρα σου, στον πατέρα σου, στην μητέρα σου. **Είσαι μικρός και θέλεις να παραμείνεις μικρός ανθρωπάκο. [...]** ».

